

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 743-77-30, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 09 grudnia 2014 r.

RLU – 61-9/14/IM

DECYZJA RLU Nr 26/2014

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 roku (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy: **Grzegorz Szymczak, Lublin, [REDAKTOWANE]** będącym organem prowadzącym **Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie**

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

A. po uprawdopodobnieniu stosowania przez w/w Przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień, które mogą być tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, ze zm.), tj.:

1. zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:
„[...] *Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w PKO BP Interligo nr 501020555811116540800071 lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego*

miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe”;

2. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)

Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy”;

3. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Sądem właściwym do rozstrzygania sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta Lublina”.

4. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie:

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące”;

B. po uprawdopodobnieniu stosowania przez w/w Przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez sprzeczne z dobrymi obyczajami działanie polegające na zablokowaniu pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „**Oświadczeniu – zgodzie na przetwarzanie danych osobowych**” i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu, co może stanowić na gruncie ustawy z dnia 16 kwietnia 1993r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003r. Nr 153 poz. 1503 ze zm.) czyn nieuczciwej konkurencji,

i przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy: Grzegorz Szymczak, Lublin, [REDAKTED] [REDAKTED] organu prowadzącego Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie, do podjęcia działań zmierzających do zaniechania naruszania zbiorowych interesów konsumentów poprzez zmianę treści bądź usunięcie zakwestionowanych postanowień i działań, **nakłada się na w/w Przedsiębiorcę, obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania** poprzez:

- 1) zmianę postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „[...] *Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek Prywatnego*

Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w PKO BP Interligo nr 501020555811116540800071 lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe” **na postanowienie o treści:** „Przez okres obowiązywania umowy ustala się wysokość czesnego następująco: W roku szkolnym 2014/2015 roczna wysokość czesnego wynosi 6 708,00 (słownie: sześć tysięcy siedemset osiem złotych) i jest płatna w 12 miesięcznych równych ratach. W roku szkolnym 2016/2017 roczna wysokość czesnego będzie zwaloryzowana w stosunku do czesnego 2015.2016 o roczny wskaźnik inflacji podany przez GUS i będzie płatna w 10 miesięcznych równych ratach”.

- 2) **zmianę** postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „1. Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)
2. Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy” **poprzez usunięcie ust. 2.**
- 3) **usunięcie** postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „Sądem właściwym do rozstrzygania sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta Lublina”.
- 4) **zmianę** postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie: (...)
nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące” **na postanowienie o treści:** „Podmiot kształcący może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym w każdym czasie bez zachowania okresu wypowiedzenia w następujących przypadkach: (...)
nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące po uprzednim wezwaniu do zapłaty i wyznaczeniu dodatkowego terminu z informacją iż brak reakcji na powyższe spowoduje rozwiązanie umowy;
- 5) **zmianę działania** polegającego na zablokowaniu pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „**Oświadczeniu – zgodzie na przetwarzanie danych osobowych**” i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu **na następujące:**
- rozdzielenie oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych i zamieszczeniu podpisu pod każdym z nich z osobna.

w terminie **1 miesiąca** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, w odniesieniu do nowych umów zawieranych z konsumentami oraz w terminie **2 miesięcy** w stosunku do umów już obowiązujących.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w

związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107 poz. 887),

-działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na przedsiębiorcę: Grzegorz Szymczak, Lublin, [REDAKTURA] organ prowadzący Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie, **obowiązek złożenia sprawozdania** o wykonaniu przyjętego zobowiązania, o którym mowa w punkcie I sentencji decyzji, w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 roku (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy: Grzegorz Szymczak, Lublin, [REDAKTURA] będącym organem prowadzącym Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

- 1) **uznaje się za praktykę** naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, w postaci:
„(...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń, pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pisma skierowanych na adres dotychczasowy”.
- 2) **uznaje się za praktykę** naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Podaniu**” (o przyjęcie do pierwszej klasy) postanowienia, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, w postaci:
„Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”,

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 powołanej wyżej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się zaniechanie** ich stosowania.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dn. 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 267), w związku z art. 83 i art. 80

ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów postanawia się obciążyć przedsiębiorcę: Grzegorz Szymczak, Lublin, [REDAKTOWANE] organu prowadzącego Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów o sygnaturze RLU-61-9/14/IM i zobowiązać w/w Przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 32,30 zł (słownie: trzydzieści dwa złote i trzydzieści groszy), w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK), na skutek zawiadomienia konsumenta, w toku postępowania wyjaśniającego dokonał analizy treści wzorców umów regulujących prawa i obowiązki konsumentów, stosowanych przez przedsiębiorcę: Grzegorz Szymczak, Lublin, [REDAKTOWANE] będącego organem prowadzącym Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie (dalej: Gimnazjum lub Przedsiębiorca), pod kątem ich zgodności z treścią art. 24 ust. 1 i 2 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...). Zostały przeanalizowane wzorce umów w postaci: Regulaminu bonifikaty chesnego, Podania (o przyjęcie do pierwszej klasy), Oświadczenia – zgody na przetwarzanie danych osobowych, Umowy o nauczanie dziecka.

Analiza wzorców umownych nadesłanych przez Przedsiębiorcę wykazała, że mogą one zawierać postanowienia wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 kpc (dalej w tekście: Rejestr). W odniesieniu do jednego z postanowień zachodziło podejrzenie, iż może stanowić ono czyn nieuczciwej konkurencji w stosunku do konsumentów. Wskazane uchybienia mogły stanowić naruszenie zbiorowego interesu konsumentów, jako bezprawne działanie przedsiębiorcy.

Mając powyższe na uwadze, Postanowieniem nr 118/14 z dnia 7 maja 2014r. wszczęto postępowanie administracyjne RLU-61-9/14/IM w sprawie podejrzenia naruszenia przez Przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów, **poprzez:**

1. zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„[...] Ustaloną kwotę chesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w PKO BP Interligo nr 501020555811116540800071 lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe”;

2. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)”

Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem

wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy”;

3. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Sądem właściwym do rozstrzygania sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta Lublina”.

4. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie:

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące”.

5. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Umowie o nauczanie dziecka**” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„(...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń, pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pisma skierowanych na adres dotychczasowy”.

6. zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „**Podaniu**” (o przyjęcie do pierwszej klasy) postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”.

co może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

oraz poprzez:

sprzeczne z dobrymi obyczajami działanie polegające na zablokowaniu pięciu niepowiązanych oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „**Oświadczeniu – zgodzie na przetwarzanie danych osobowych**” i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu, co stanowi na gruncie ustawy z dnia 16 kwietnia 1993r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003r. Nr 153 poz. 1503 ze zm.) czyn nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na Zawiadomienie Prezesa UOKiK, informujące o wszczęciu postępowania z zakresu ochrony zbiorowych interesów konsumentów, Przedsiębiorca poinformował, że wprowadza zmiany, „tak, aby wykluczyć sytuacje, w których w/w postanowienia mogłyby odpowiadać klauzulom umieszczonym w Rejestrze Klauzul

Niedozwolonych”. Na skutek wprowadzonych zmian we wzorcu mowy nie będzie on wywoływać takich skutków jak dotychczas, a stare wzorce przestana wiązać konsumentów. Przedsiębiorca ponadto wyjaśnił, że wprowadzanie aneksów do wszystkich umów z klientami, z każdym indywidualnie jest procesem złożonym, zwłaszcza że zbliża się koniec roku szkolnego, z którym wiążą się inne czynności organizacyjne.

W odniesieniu do dwóch postanowień Przedsiębiorca nie podzielił argumentacji zawartej w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania z zakresu ochrony zbiorowych interesów konsumentów, uznając, że nie są one bezprawne.

Postanowienie o treści: „(...) *Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń, pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pisma skierowanych na adres dotychczasowy*” zdaniem Przedsiębiorcy, za orzeczeniem Sądu Apelacyjnego z dnia 19 listopada 2012r., sygn.. VI ACa 753/12, zastrzeżenie konieczności powiadamiania przez konsumenta o każdorazowej zmianie jego adresu nie kształtuje sytuacji konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Z wykładni art. 61 k.c. wynika, że dla skuteczności doręczenia kluczowe jest stworzenie takich warunków, aby odbiorca mógł się zapoznać z treścią oświadczenia.

Postanowienie o treści: „...*Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły*” zdaniem Przedsiębiorcy także nie odpowiada klauzuli zamieszczonej w Rejestrze. Taki zapis w ocenie pełnomocnika strony „ma na celu niejako zabezpieczenie obydwu stron umowy i tak należy je traktować”. Szkoła zaś nie powinna ponosić odpowiedzialności za niekonsekwentne zachowanie konsumentów, zwłaszcza, że nakład pracy w ramach czynności techniczno – organizacyjnych jest olbrzymi, zwłaszcza dla placówki liczącej tylko 12 klas. Według Przedsiębiorcy „trudno sobie wyobrazić sytuację, w której uczeń podpisuje umowę, uiszcza wpisowe, a następnie rezygnuje (...) i zwracane są mu wszystkie koszty”, które poniosła de facto szkoła”, ponieważ placówka poniosłaby szkodę. Rezygnacja danego ucznia może powodować trudności ze znalezieniem innego, na jego miejsce. Uiszczenie wpisowego jest więc zdaniem Przedsiębiorcy „formą mobilizacji ucznia”. Ponadto kwota wpisowego nie jest wygórowana, stanowiąc niecałą część czesnego, przypadającą na jeden miesiąc.

Jako załącznik do odpowiedzi Przedsiębiorcy na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego zostało dosłane cztery dni później pismo precyzujące stanowisko Przedsiębiorcy. Wniósł on o wydanie przez Prezesa UOKiK decyzji zobowiązującej do określonego zachowania Gimnazjum, polegającego na usunięciu z dotychczasowych wzorców umowy postanowień dotyczących: opłacania czesnego w miesiącach wakacyjnych, rozwiązania umowy o nauczanie dopiero po rozliczeniu, wskazującego sąd właściwy oraz wypowiedzenia umowy w razie nieopłacenia czesnego przez okres dłuższy niż dwa miesiące. Przedsiębiorca zadeklarował, że zaniecha stosowania tych postanowień.

Mając na uwadze, że Przedsiębiorca wskazał swoją gotowość do zaniechania stosowania czterech postanowień, nie precyzując ostatecznie stanowiska wobec pozostałych dwóch postanowień i jednego zarzuconego, bezprawnego działania, zakwestionowanych w postanowieniu o wszczęciu postępowania z zakresu ochrony zbiorowych interesów konsumentów, Prezes UOKiK wezwał go do uzupełnienia wyjaśnień lub złożenia odpowiedniego zobowiązania. W odpowiedzi na powyższe Przedsiębiorca zadeklarował, że jego zobowiązanie dotyczy także działania polegającego na dotychczasowym zablokowaniu oświadczeń o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych, które ma ulec modyfikacji,

poprzez rozdzielenie tychże oświadczeń, celem umożliwienia konsumentowi odniesienie się do każdego z nich poprzez decyzje o podpisaniu lub brak podpisu. W stosunku do postanowień dotyczących brak zwrotu opłaty wpisowej po rezygnacji ucznia oraz zobowiązania do aktualizacji adresu i uznania oświadczenia woli za dostarczone także gdy adres jest nieaktualny, Przedsiębiorca ostatecznie uznał, że jego zdaniem nie naruszają one prawa i pozostawi je bez dokonywania zmian we wzorcu „Umowa o kształcenie dziecka”. W kolejnym piśmie Przedsiębiorca uporządkował i przedstawił swoje ostateczne zobowiązanie, uzasadniając jednocześnie zakres deklarowanej zmiany postanowienia odnoszącego się do sposobu uiszczania czesnego oraz przedstawiając stanowisko w odniesieniu do postanowień, co do których uznał, że ich kwestionowanie przez Prezesa UOKiK nie ma podstaw, tj. do kwestii: wymogu informowania o zmianie adresu i skutkach doręczenia oraz braku zwrotu wpisowego w przypadku rezygnacji ucznia.

Postanowieniem Nr 213/14 z dnia 24 października 2014r. zaliczono w poczet prowadzonego postępowania administracyjnego dowody uzyskane przez Prezesa UOKiK w ramach postępowania wyjaśniającego (RLU-403-1/14/IM), prowadzonego w sprawie Gimnazjum.

Prezes UOKiK ustalił, co następuje:

Przedsiębiorca Szymczak Grzegorz, prowadzący działalność gospodarczą pod własnym imieniem i nazwiskiem, jako organ prowadzący Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie, jest wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Prywatne Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie jest wpisane do ewidencji szkół niepublicznych Gminy Lublin, pod numerem ewidencyjnym: 28/G/N. Przedsiębiorca świadczy usługi oświatowe.

W trakcie przeprowadzonego z urzędu postępowania wyjaśniającego w sprawie RLU-403-1/14/IM, Prezes UOKiK zgromadził materiał dowodowy w postaci następujących, obowiązujących w 2013-2014r., wzorców umownych:

- Regulamin bonifikaty czesnego,
- Podanie (o przyjęcie do pierwszej klasy),
- Oświadczenie – zgody na przetwarzanie danych osobowych,
- Umowa o nauczanie dziecka.

Analiza wzorców pod kątem zgodności z ustawą o ochronie (...) wskazała, że niektóre wzorce umów stosowane w obrocie z konsumentami przez Przedsiębiorcę mogą zawierać postanowienia, które są tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru, co może z kolei stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przedsiębiorca zawarł, we wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” (dalej także: Umowa), następujące postanowienia:

1. w § 4 ust. 1 „[...] Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w PKO BP Interligo nr

5010205558111116540800071 lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe”;

2. w § 3 ust. 1 i 2 „Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...) Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy”;
3. w § 9 „Sądem właściwym do rozstrzygania sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta Lublina”;
4. w § 5 ust. 1 a „Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie:
(...)
nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące”;
5. § 8 ust. 2 „(...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń, pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pisma skierowanych na adres dotychczasowy”;

Przedsiębiorca zawarł ponadto, we wzorcu w postaci „Podania” (o przyjęcie do pierwszej klasy), następujące postanowienie:

„Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”.

Prezes UOKiK ustalił, że wyżej wskazane postanowienia (nr 1 do nr 5), regulujące prawa i obowiązki stron umowy o nauczanie dziecka, jaką zawiera Przedsiębiorca z konsumentami, mogą wyczerpywać znamiona bezprawności poprzez tożsamość z niedozwolonymi klauzulami umów, już wpisanymi do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

Postanowienie wzorca określone w punkcie 1. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 1874 o treści: "*Opiekun zobowiązuje się do opłaty ustalonego przez właściciela czesnego przez okres 12 miesięcy (tj. od IX do VIII) do 6-go dnia każdego miesiąca.*" (wyrok SOKiK z dnia 26.11.2009r., sygn. akt XVII AmC 341/09).

Postanowienie wzorca określone w punkcie 2. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 3494 o treści: "*Umowa zostaje zawarta na czas określony z możliwością wypowiedzenia przez obie strony w każdym czasie za jednomiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.*" (wyrok SOKiK z dnia 17.04.2012r., sygn. akt XVII AmC 3757/10).

Postanowienie wzorca określone w punkcie 3. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 3148 o treści: "*W przypadku braku zgody, co do ich rozstrzygnięcia, wszelkie spory będą rozstrzygane przez właściwy rzeczowo Sąd w Poznaniu*" (wyrok SOKiK z dnia 06.12.2011r., sygn. akt XVII AmC 3756/10) oraz nr 397 o treści: „*Wszelkie spory rozstrzygać będzie Sąd dla M. Katowic*”, (wyrok SOKiK z dnia 12.01.2005r., sygn. akt XVII Amc 13/04).

Postanowienie wzorca określone w punkcie 4. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 4587 o treści: "*Uczelnia może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym, w każdym czasie, bez zachowania okresu*

wypowiedzenia, w następujących przypadkach: a) *Student zalega z płatnościami z tytułu jakichkolwiek opłat lub odsetek ustawowych za zwłokę z tytułu nieterminowego ich wnoszenia (...)*"(wyrok SOKiK z dnia 15.03.2012r., sygn. akt XVII AmC 3744/10).

Postanowienie wzorca określone w punkcie 5. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 3355 o treści: *Każda ze stron zobowiązuje się zawiadomić drugą Stronę o zmianie adresu wskazanego dla celów niniejszej umowy. W przypadku braku poinformowania o zmianie adresu jakakolwiek korespondencja przesłana na ostatni znany adres drugiej Strony będzie uważana za prawidłowo doręczoną*"(wyrok SOKiK z dnia 26.01.2012r., sygn. akt XVII AmC 3235/10).

Postanowienie wzorca „Podanie” może natomiast odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 2508 o treści: *W przypadku rezygnacji wpisowe nie podlega zwrotowi*"(wyrok SOKiK z dnia 12.05.2011r., sygn. akt XVII AmC 147/10) oraz pod numerem 1250 (wyrok SOKiK z dnia 04.08.2004r., sygn. akt XVII AmC 46/03), wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2005 r. (Sygn akt VI ACa 947/04); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., (sygn. akt I CSK 135/05); wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2006 r. (Sygn akt VI ACa 634/06); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r., (sygn. akt III SK 21/06).

Z kolei w stosowanym, w obrocie z konsumentami „**Oświadczeniu – zgodzie na przetwarzanie danych osobowych**” Przedsiębiorca podjął działanie polegające na zablokowaniu przez Gimnazjum pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, przy jednoczesnej konieczności potwierdzenia ich wszystkich za pomocą jednego podpisu. Działanie takie może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji na gruncie powołanej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a przez to w konsekwencji również praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w powołanej wyżej ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odniesieniu do postanowień wzorców umownych, wskazanych wyżej w pkt od 1 do 4 oraz zakwestionowanego działania w zakresie oświadczeń woli w związku z przetwarzaniem danych osobowych Przedsiębiorca zobowiązał się w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, w odniesieniu do nowych umów zawieranych z konsumentami oraz w terminie 2 miesięcy w stosunku do umów już obowiązujących do:

- 1) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”, w postaci: „[...] Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w PKO BP Interligo nr 501020555811116540800071 lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe” na postanowienie o treści: „Przez okres obowiązywania umowy ustala się wysokość czesnego następująco: W roku szkolnym 2014/2015 roczna wysokość czesnego wynosi 6 708,00 (słownie: sześć tysięcy siedemset osiem złotych) i jest płatna w 12 miesięcznych równych ratach. W roku szkolnym 2016/2017 roczna wysokość czesnego będzie zwaloryzowana w stosunku do czesnego 2015.2016 o

roczny wskaźnik inflacji podany przez GUS i będzie płatna w 10 miesięcznych równych ratach”.

- 2) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „1. *Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)*
2. *Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy*” **poprzez usunięcie ust. 2.**
- 3) usunięcia postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „*Sądem właściwym do rozstrzygnięcia sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta Lublina*”.
- 4) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „*Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie: (...)*
nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące” **na postanowienie o treści:** „Podmiot kształcący może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym w każdym czasie bez zachowania okresu wypowiedzenia w następujących przypadkach:
(...)
nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące po uprzednim wezwaniu do zapłaty i wyznaczeniu dodatkowego terminu z informacją, iż brak reakcji na powyższe spowoduje rozwiązanie umowy;
- 5) zmiany działania polegającego na zablokowaniu pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „**Oświadczeniu – zgodzie na przetwarzanie danych osobowych**” i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu **na następujące:**
- rozdzielenie oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych i zamieszczeniu podpisu pod każdym z nich z osobna.

Prezes UOKiK zakończył zbieranie materiału dowodowego, o czym poinformował Przedsiębiorcę.

Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Treść art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie (...) ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, **podejmowanej w interesie publicznym**. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorcy - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczy treści wzorców umownych stosowanych przez przedsiębiorcę: Grzegorz Szymczak, Lublin, [REDAKTOR] [REDAKTOR] będącego organem prowadzącym Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie, wobec nieograniczonego kręgu adresatów, tj. wszystkich zainteresowanych zawarciem umowy o nauczanie dziecka, aktualnych i potencjalnych

klientów, którym - na gruncie art. 4 ust. 11 ustawy o ochronie (...) - przysługuje status konsumenta.

Zdaniem Prezesa UOKiK rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą albo mogli być klientami Przedsiębiorcy. Każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...). W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy w/w ustawy, a dotyczące jej postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Wszczynając postępowanie administracyjne wobec Przedsiębiorcy, Prezes UOKiK postawił mu zarzuty (punkty od naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 oraz pkt 3 ustawy o ochronie (...)). Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.” Art. 24 ust. 2 pkt 1-3 stanowi, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: **1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego; 2) naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji**”

Aby w niniejszej sprawie działania Przedsiębiorcy, mogły być skutecznie ocenione w ramach art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 oraz pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), muszą spełniać poniższe trzy przesłanki:

1. być działaniem przedsiębiorcy;
2. być działaniem bezprawnym;
3. godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Status przedsiębiorcy

Odnosząc się do pierwszej z przesłanek art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), tj. do statusu przedsiębiorcy, stwierdzić należy, że stosownie do art. 4 pkt 1 w/w ustawy pod pojęciem przedsiębiorcy rozumie się m in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Z 2007 r., Nr 155, poz. 1095 ze zm.).

Zgodnie z art. 4 ust. 1 w/w ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zatem decydujące znaczenie dla uznania podmiotu za przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie (...), ma faktyczne wykonywanie przez niego działalności gospodarczej lub zawodowej.

Przedsiębiorca Grzegorz Szymczak, będący organem prowadzącym Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Lublinie, prowadzącym działalność gospodarczą w postaci usług oświatowych. Jest przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Prowadzoną działalność gospodarczą wykonuje we własnym imieniu, w sposób zorganizowany i ciągły. Nie budzi wątpliwości, iż działalność ta ma charakter zarobkowy. Jest zatem przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o ochronie (...) i jego działania mogą być poddane ocenie w toku postępowania przed Prezesem UOKiK.

Uprawdopodobnienie bezprawności działań

Zgodnie z treścią art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...) „Jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań”. Zatem do wydania decyzji zobowiązującej konieczne jest istnienie dwóch elementów: uprawdopodobnienie w toku postępowania, w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, że przedsiębiorca stosuje taką praktykę oraz zobowiązanie się przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom. Jednocześnie podkreślić należy, że zaistnienie tych dwóch przesłanek nie obliguje Prezesa UOKiK do wydania decyzji z art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), a jedynie stwarza mu możliwość wydania takiej decyzji. Pierwszą przesłanką jest uprawdopodobnienie stosowania praktyki, naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, przez Przedsiębiorcę. Przy czym „Uprawdopodobnienie to, zgodnie art. 243 k.p.c., do którego odsyła art. 84 Ustawy, wykazanie pewnych faktów bez konieczności zachowania szczególnych przepisów o postępowaniu dowodowym.”¹ Podstawą uprawdopodobnienia mogą być informacje w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), okoliczności ustalone w postępowaniu wyjaśniającym, informacje znane Prezesowi UOKiK z urzędu, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego. Uprawdopodobnienie stosowania praktyki będzie miało miejsce, gdy Prezes UOKiK dojdzie do przekonania, że „praktyka mogła mieć miejsce, chociaż nie ma ostatecznej pewności, że doszło do jej stosowania, choć zachodzi większe prawdopodobieństwo, że do praktyki doszło, niż że nie miała ona miejsca.”²

Jak wskazano wyżej drugim elementem będącym podstawą wydania przez Prezesa UOKiK decyzji na podstawie art. 28 jest złożenie przed Przedsiębiorcą zobowiązania do podjęcia lub zaniechania określonych działań zamierzających do zapobieżenia tym naruszeniom.

Odnosząc się do drugiej z przesłanek art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i

---

¹ Komentarz do art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Radwański M. Lex 2011

² ibidem

konsumentów (...), tj. bezprawności działań przedsiębiorcy, stwierdzić należy, iż bezprawność rozumie się jako sprzeczność zachowania danego podmiotu z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tzn. niezależnym od wystąpienia szkody, czy zaistnienia zamiaru po stronie podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Zauważyć należy, że przepisy w/w ustawy o ochronie (...) nie definiują pojęcia bezprawności działań przedsiębiorcy. Zwrócił na to uwagę SOKiK w wyroku z dnia 23.06.2006r. (sygn. akt XVIII Ama 32/05), stwierdzając, iż art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) z 15 grudnia 2000r. – którego odpowiednikiem w ustawie o ochronie (...) z dnia 16 lutego 2007r. jest art. 24 ust. 2 – nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, zatem powinien on być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Jako działanie „bezprawne” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym.

„Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawy. Dla ustalenia przeto bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa.” (tak: Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwaji, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 – 118).

Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że o bezprawności działania można mówić wówczas, gdy nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających określone działanie, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy, wykonywanie prawa podmiotowego, zgoda pokrzywdzonego oraz działanie w obronie uzasadnionego interesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.10.1989 r. II CR 419/89 OSP 1990/11-12 poz. 377).

Jak wyżej wspomniano, art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) definiuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jako godzące w nie bezprawne zachowanie przedsiębiorcy, natomiast w ust. 2 tegoż artykułu znajduje się przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił stosowanie postanowień wzorów umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Ad pkt I A sentencji decyzji

Art. 479⁴³ kodeksu postępowania cywilnego decyduje o bezprawności działania, postanawiając o rozszerzonej skuteczności wyroku w sprawie o uznanie postanowień umownych za niedozwolone. Wyrok prawomocny dotyczący uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479 (⁴⁵) § 2 k.p.c.³

Wzorce umowne stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorzec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnych, przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów, statutów itp. (E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s 292).

W systemie polskiego prawa cywilnego ustawodawca przewidział instytucję abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych, realizowanej w drodze postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyroki: z dnia 29 września 2005 r. sygn. akt: VI Aca 381/05; z dnia 16 listopada 2005r., sygn. akt: VI Aca 473/05) „*celem postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest tzw. abstrakcyjna kontrola wzorców, dokonana w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ kodeksu postępowania cywilnego., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich.(...)*”.

Również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. sygn. akt: III SZP 3-06, wskazał, że „*stosowanie postanowień wzorców umowy o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o art. 479⁴⁵ §2 kpc może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów*”. Dlatego dokonując oceny zgodności treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych z obowiązującym prawem należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w doktrynie i orzecznictwie. Konsekwencją jest więc uznanie za niedozwolone takich postanowień umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść została ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest niezbędna literalna, dosłowna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywaną.

Zatem, dla stwierdzenia stosowania praktyki polegającej na bezprawnym naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów poprzez stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone, konieczne jest wykazanie, że stosowane przez przedsiębiorcę w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umownego są tożsame (mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru) z treścią wpisanego do Rejestru postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolony na mocy stosownego orzeczenia SOKiK.

---

3 Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r. III CZP 80/08

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że w ramach przyjętej koncepcji kontroli abstrakcyjnej dokonywanej przez SOKiK jak i przez Prezesa UOKiK, wpis dokonany w rejestrze ma charakter tzw. normy obyczajowej. Klauzule zawarte w tymże rejestrze precyzują negatywne praktyki stosowane przez przedsiębiorców względem konsumentów, które przyjmują formę postanowień umownych zamieszczonych we wzorcach. Taki wpis nie tworzy nowej normy prawnej, ale w ramach stosowania prawa przez organy orzecznicze konkretyzuje określone dobre obyczaje, które były naruszone przez przedsiębiorcę. W tym zakresie należy odnieść się do art. 385¹ § 1 k.c., który wskazuje, że postanowienie umowne jest niedozwolone, jeżeli kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. To właśnie te przesłanki - badane przez SOKiK w ramach kontroli abstrakcyjnej - stanowią podstawę do wpisu postanowienia do rejestru. Następnie Prezes UOKiK - na podstawie art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...), mając na względzie skonkretyzowane dobre obyczaje, które wynikają z każdego postanowienia wpisanego do Rejestru bada w ramach postępowania administracyjnego, czy przedsiębiorca będący stroną postępowania administracyjnego w tożsamy sposób naruszył we wzorcu umownym dobre obyczaje, których naruszenia dopatrywał się wcześniej SOKiK. Z powyższego wynika, że badanie tożsamości nie sprowadza się do analizy tego, czy dany przedsiębiorca naruszył określony przepis powszechnie obowiązującego prawa, ale czy jego zachowanie naruszyło te same dobre obyczaje, które były przedmiotem ochrony w postępowaniu sądowym w ramach sprawy rozpatrywanej przez SOKiK.

Nie ma w tym zakresie znaczenia, czy strona postępowania administracyjnego uczestniczyła w postępowaniu przed SOKiK w ramach którego została zamieszczona sporna klauzula w rejestrze. Postanowienie wpisane do tego zbioru konkretyzuje jedynie dobry obyczaj, który został naruszony przez określonego przedsiębiorcę przy uwzględnieniu brzmienia analizowanego postanowienia oraz całego wzorca umownego. W postępowaniu przed Prezesem UOKiK - w związku z naruszeniem art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o uokik badane jest naruszenie tożsamy dobrych obyczajów przez stronę postępowania administracyjnego. Przedsiębiorca, któremu postawiony jest zarzut naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy ma możliwość wykazania - na podstawie dostępnych środków dowodowych - że kwestionowane postanowienie nie narusza dobrych obyczajów, które stały się podstawą wpisania określonych postanowień do Rejestru. Uwzględnia się przy tym zarówno brzmienie stosowanej przez przedsiębiorcę klauzuli, jak również treść całego wzorca umownego, w którym ona się znajduje. Jeżeli jednak - przy uwzględnieniu powyższych okoliczności - analizowane postanowienie w dalszym ciągu narusza dobre obyczaje, które zostały skonkretyzowane w Klauzuli zamieszczonej w rejestrze, to należy uznać, że doszło do stosowania postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowieni wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Postanowienie stosowane przez Przedsiębiorcę w postaci:

1. § 4 ust. 1 Umowy „[...] Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w PKO BP Interligo nr 5010205558111116540800071 lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe”;

może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 1874 o treści: "Opiekun zobowiązuje się do opłaty ustalonego przez właściciela czesnego przez okres 12

miesiący (tj. od IX do VIII) do 6-go dnia każdego miesiąca." (wyrok SOKiK z dnia 26.11.2009r., sygn. akt XVII AmC 341/09).

Postanowienie stosowane przez Przedsiębiorcę ustala koniczność dokonywania płatności czesnego także w okresie wakacyjnym, kiedy to świadczenie ze strony Gimnazjum generalnie nie ma miejsca. Zachodzić więc może sytuacja braku ekwiwalentności świadczeń. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku klauzuli wpisanej do Rejestru. W tym przypadku sformułowane zostało zobowiązanie do opłacania ustalonego czesnego przez okres 12 miesięcy. W ocenie Prezesa UOKiK takie ukształtowanie praw i obowiązków stron umowy może prowadzić do rażącego naruszenia słuszych interesów konsumentów oraz jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W przypadkach obu bowiem postanowień kontrahent narzuca konsumentowi obowiązek płatności za usługę, która faktycznie w pewnym okresie nie jest świadczona. W ocenie Prezesa UOKiK uprawdopodobniono, że zakwestionowane postanowienie i niedozwolone postanowienie wpisane do Rejestru mogą wywoływać tożsame skutki dla konsumenta.

2. § 3 ust. 1 i 2 Umowy „Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)”

Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy” może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 3494 o treści: " *Umowa zostaje zawarta na czas określony z możliwością wypowiedzenia przez obie strony w każdym czasie za jednomiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.*" (wyrok SOKiK z dnia 17.04.2012r., sygn. akt XVII AmC 3757/10). W przypadku obu postanowień mamy do czynienia z przyznaniem sobie przez kontrahenta konsumenta prawa do wypowiedzenia umowy zawartej na czas określony bez wskazania przesłanek takiego wypowiedzenia. Co do zasady można uzależnić dopuszczalność wypowiedzenia zobowiązania terminowego od tego, czy strony przewidzą taką możliwość w kontrakcie i oznaczą przyczyny uprawniające strony do dokonania wypowiedzenia. Jednak zupełna dowolność wypowiedzenia umowy na czas oznaczony godziłaby w naturę stosunku prawnego na czas oznaczony oraz nie byłaby do pogodzenia z zasadami współżycia społecznego. W ocenie Prezesa UOKiK uprawdopodobniono, że zakwestionowane postanowienie i niedozwolone postanowienie wpisane do Rejestru mogą wywoływać tożsame skutki dla konsumenta.

3. § 9 Umowy „Sądem właściwym do rozstrzygnięcia sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta Lublina” może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 3148 o treści: " *W przypadku braku zgody, co do ich rozstrzygnięcia, wszelkie spory będą rozstrzygane przez właściwy rzeczowo Sąd w Poznaniu*" (wyrok SOKiK z dnia 06.12.2011r., sygn. akt XVII AmC 3756/10) oraz nr 397 o treści: „ *Wszelkie spory rozstrzygać będzie Sąd dla M. Katowic*”, (wyrok SOKiK z dnia 12.01.2005r., sygn. akt XVII Amc 13/04). W przypadku zakwestionowanego postanowienia, jak i klauzul już znajdujących się w Rejestrze ma miejsce narzucenie rozpoznania ewentualnego sporu przez sąd, który może nie być zgodnie z przepisami ogólnymi, sądem właściwym. W ocenie Prezesa UOKiK tożsamość wskazanych postanowień wynika z faktu, iż w sposób niezgodny z prawem określają one, jaki sąd będzie właściwy do rozstrzygnięcia sporów, które mogłyby wynikać na tle wykonania umowy. Autonomia stron przy określaniu sądu właściwego dla rozstrzygnięcia sporów pojawiających się na tle wykonania

umowy jest ograniczona przez bezwzględnie obowiązujące przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Zatem stosownie do art. 27 k.p.c., sądem właściwym do rozpoznania sporów jest sąd ogólnej właściwości pozwanego, bądź, zgodnie z art. 34 k.p.c.- sąd miejsca wykonania umowy. Wprawdzie kwestionowane postanowienie nie zamyka konsumentowi drogi sądowej, faktycznie może ją utrudnić w sytuacjach, kiedy zmuszałoby go do prowadzenia procesu przed sądem w odległej miejscowości. Takie działanie mogłoby stanowić znaczne utrudnienie dla dochodzenia roszczeń konsumenta.

..

4. § 5 ust. 1 a Umowy „*Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie:*

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące” może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem 4587 o treści: " *Uczelnia może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym, w każdym czasie, bez zachowania okresu wypowiedzenia, w następujących przypadkach: a) Student zalega z płatnościami z tytułu jakichkolwiek opłat lub odsetek ustawowych za zwłokę z tytułu nieterminowego ich wnoszenia (...)*" (wyrok SOKiK z dnia 15.03.2012r., sygn. akt XVII AmC 3744/10). Wskazane postanowienia przewidują uprawnienie kontrahenta konsumenta do natychmiastowego rozwiązania umowy w przypadku nieopłacenia czesnego, bez wprowadzenia wymogu uprzedniego wezwania do zapłaty i wyznaczenia dodatkowego terminu, co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Stanowi to wystarczające uprawdopodobnienie, że zakwestionowane postanowienie i niedozwolone postanowienia wpisane do Rejestru mogą wywoływać tożsame skutki dla konsumenta.

Ad pkt I B sentencji decyzji

Aby uznać, że określone zachowanie danego przedsiębiorcy stanowi czyn nieuczciwej konkurencji wymaga w okolicznościach sprawy łącznego uprawdopodobnienia spełnienia przesłanek wskazanych w przepisie art. 3 ust. 1 w/w ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji:

- 1) działania podjętego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą (co wynika z art. 1 ustawy), które wykazuje :
- 2) sprzeczność z prawem lub dobrymi obyczajami oraz w konsekwencji którego doszło do
- 3) zagrożenia lub naruszenia interesu innego przedsiębiorcy lub klienta.

Czyn nieuczciwej konkurencji - jak słusznie podkreśla się w doktrynie - to zarówno działanie, jak i zaniechanie przedsiębiorcy⁴.

„Dobre obyczaje” stanowią tzw. klauzulę generalną odsyłającą do systemu ocen i norm pozaprawnych – „dobrych obyczajów” oraz „interesów klientów”. W literaturze pojęcie dobrych obyczajów jest utożsamiane z zespołem norm etyczno-moralnych postępowania w działalności gospodarczej, (czyli tradycyjną uczciwością kupiecką). Odnosi się ten termin do zachowania przedsiębiorców w działalności gospodarczej, ewentualnie również do tradycyjnych kryteriów etycznych, wspólnych dla wszelkich sfer aktywności zarobkowej, a

⁴ Komentarz do art.3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, M. Zdyb, Lex 2011

także do zasad lojalności. Naruszenie zasad dobrych obyczajów oznacza zatem podejmowanie takich działań przez przedsiębiorcę, które w obrocie handlowym uznawane są za nieetyczne.

Klauzula generalna „dobrych obyczajów” jest także rozumiana jako pojęcie podobne do zasad współżycia społecznego przewidzianych w Kodeksie cywilnym tj. [64](#), [art. 5](#) i [353](#) k.c. lub jako element tych zasad, czyli jako pewne normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej (M. Knypl, K. Trzciniński, *Znaczenie zwyczajów i dobrych obyczajów w prawie cywilnym i handlowym*, Przegląd Prawa Handlowego 1997, nr 8, s. 15).

Wobec braku prawnego zdefiniowania pojęcia „dobrych obyczajów” (podobnie jak np. „zasad współżycia społecznego”), interpretacja znaczenia tego pojęcia jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny. Wskazuje się w nich, że dobre obyczaje to uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etycznym – moralnym. W odniesieniu do pojęcia dobrych obyczajów, aktualne są rozważania Sądu Apelacyjnego podjęte w wyroku z 13 listopada 1991 r. o zasadach współżycia społecznego. Sąd ten wskazał, że na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego⁵. Podobnie jest w odniesieniu do „zagrożenia lub naruszenia interesu innego przedsiębiorcy lub klienta”, który to interes można rozpatrywać zarówno w ekonomicznym jak i pozaekonomicznym wymiarze.

Przekładając wskazane cechy czynu nieuczciwej konkurencji na stan faktyczny niniejszej sprawy należy wskazać, że w stosowanym, w obrocie z konsumentami „**Oświadczeniu – zgodzie na przetwarzanie danych osobowych**” Przedsiębiorca podjął działanie polegające na zablokowaniu przez Gimnazjum pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, przy jednoczesnej konieczności potwierdzenia ich wszystkich za pomocą jednego podpisu. Zważywszy, że rodzice/opiekunowie świadomie wybierają daną szkołę, jako odpowiednią dla dziecka, to dopuszczają jednocześnie możliwość udzielenia zgody na przetwarzanie danych osobowych dziecka w celu niezbędnym do realizacji działalności dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej (z takim wymogiem trudno dyskutować). Jednak wyrażając taką zgodę, w sytuacji podpisywania Oświadczenia, rodzice/opiekunowie muszą się także zgodzić m.in. na wykorzystywanie wizerunku dziecka, czy uczestnictwo dziecka w badaniach psychologicznych. Zdaniem Prezesa UOKiK takie wymuszone zgody, osiągnięte za pomocą takiej konstrukcji Oświadczenia, umożliwiającej tylko jeden podpis, jest działaniem nieetycznym, naruszającym dobre obyczaje, a więc może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Trzecia przesłanka jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy nieograniczonej z góry liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować, jest to zjawisko o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 kwietnia 2008r., sygn. akt III SK 27/07, stwierdził co następuje: „Zdaniem SN, sformułowanie z art. 24 ust. 1 ustawy o okik „nie jest zbiorowym

---

⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 listopada 1991r. sygn. akt. I Acr 411/91 Wokanda 1992/4

interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalne zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy do której skierowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”.

Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu administracyjnym.

W kontaktach z konsumentami Przedsiębiorca posługiwał się przygotowanymi przez siebie wzorcami Umowy, Oświadczenia, Podania, określając wzajemne prawa i obowiązki stron umowy o nauczanie dziecka. Wzorce umów obowiązują zarówno osoby, które są już klientami Przedsiębiorcy, jak i jego potencjalnych klientów, a więc nieograniczonego z góry kręgu osób. Należy zatem uznać, że w niniejszej sprawie uprawdopodobniono spełnienie trzeciej przesłanki warunkującej ocenę tej sprawy pod kątem art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zobowiązanie przedsiębiorcy

Stosownie do art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w stosunku do przedsiębiorcy, wobec którego na podstawie okoliczności sprawy zostanie uprawdopodobnione stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a jednocześnie przedsiębiorca, któremu zarzucane jest stosowanie praktyki, o której mowa w art. 24 w/w ustawy, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań, zmierzając tym samym do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes UOKiK może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Jak wykazał Prezes UOKiK w niniejszej decyzji, ustalone okoliczności sprawy uprawdopodobniają, że Przedsiębiorca może stosować praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...).

Przedsiębiorca zobowiązał się, w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, w odniesieniu do nowych umów zawieranych z konsumentami oraz w terminie 2 miesięcy w stosunku do umów już obowiązujących do:

- 1) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”, w postaci: „[...] Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek Prywatnego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w PKO BP Interligo nr 501020555811116540800071 lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe” na postanowienie o treści: „Przez okres obowiązywania umowy ustala

się wysokość czesnego następująco: W roku szkolnym 2014/2015 **roczna wysokość czesnego** wynosi 6 708,00 (słownie: sześć tysięcy siedemset osiem złotych) i jest płatna w 12 miesięcznych równych ratach. W roku szkolnym 2016/2017 roczna wysokość czesnego będzie zwaloryzowana w stosunku do czesnego 2015.2016 o roczny wskaźnik inflacji podany przez GUS i będzie płatna w 10 miesięcznych równych ratach”.

- 2) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „1. *Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)*
2. *Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy*” **poprzez usunięcie ust. 2.**
- 3) usunięcia postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „*Sądem właściwym do rozstrzygnięcia sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta Lublina*”.
- 4) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „**Umowie o nauczanie dziecka**”, w postaci: „*Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie: (...)*
nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące” **na postanowienie o treści:** „Podmiot kształcący może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym w każdym czasie bez zachowania okresu wypowiedzenia w następujących przypadkach:
(...)
nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące po uprzednim wezwaniu do zapłaty i wyznaczeniu dodatkowego terminu z informacją, iż brak reakcji na powyższe spowoduje rozwiązanie umowy;
- 5) zmiany działania polegającego na zablokowaniu pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „**Oświadczeniu – zgodzie na przetwarzanie danych osobowych**” i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu **na następujące:**
- rozdzielenie oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych i zamieszczeniu podpisu pod każdym z nich z osobna.

Prezes UOKIK przyjął zobowiązanie Przedsiębiorcy do zaniechania zarzucanych praktyk i podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom..

Wobec powyższego **orzeka się jak w punkcie I sentencji** niniejszej decyzji.

Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie (...), Prezes UOKIK nałożył na Przedsiębiorcę obowiązek złożenia informacji o stopniu realizacji nałożonego zobowiązania w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Wobec powyższego **orzeka się jak w punkcie II sentencji** niniejszej decyzji.

Ad pkt III sentencji decyzji

Prezes UOKiK zarzucił ponadto Przedsiębiorcy stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...), polegającej na stosowaniu postanowień, których treść jest tożsama z postanowieniami wpisanymi do Rejestru.

Jak już wskazano w części uzasadnienia decyzji „Ad pkt I sentencji decyzji”, dla praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów niezbędne jest, aby zachowanie przedsiębiorcy było bezprawne i naruszało zbiorowe interesy konsumentów. Bezprawność działania Przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu postanowień tożsamych z postanowieniami wpisanymi do Rejestru, została generalnie opisana w pkt I uzasadnienia niniejszej decyzji, jak również opisana tam została kwestia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów i status przedsiębiorcy. Jak ustalono Przedsiębiorca stosował wzór Umowy o kształcenie dziecka, zawierający następujące postanowienie:

„(...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń, pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pisma skierowanych na adres dotychczasowy”.

Z kolei w „Podaniu” (o przyjęcie do pierwszej klasy) znalazło się postanowienie:

„Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”.

W ocenie Prezesa UOKiK wskazane postanowienie „Umowy” jest tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod numerem 3355 o treści: *Każda ze stron zobowiązuje się zawiadomić drugą Stronę o zmianie adresu wskazanego dla celów niniejszej umowy. W przypadku braku poinformowania o zmianie adresu jakakolwiek korespondencja przesłana na ostatni znany adres drugiej Strony będzie uważana za prawidłowo doręczoną* (wyrok SOKiK z dnia 26.01.2012r., sygn. akt XVII AmC 3235/10) oraz pod numerem 1207 o treści: *„W przypadku zmiany adresu, każda ze stron zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym drugą stronę. W przypadku nie powiadomienia o zmianie adresu, korespondencja kierowana na ostatni znany adres będzie uznawana za skutecznie doręczoną”* (wyrok SOKiK z dnia 16.04.2007, sygn. akt XVII AmC 43/06). Przedmiotowej kwestii dotyczy także klauzula wpisana do Rejestru pod nr 4899 o treści: *”Strony zobowiązują się do informowania o każdej zmianie adresu pod rygorem uznania doręczenia na ostatnio wskazany adres za skuteczne”* (wyrok SOKiK z dnia 11.03.2013r., sygn. akt XVII AmC2696/12).

Postanowienie stosowane przez Przedsiębiorcę przewiduje, że konsument jest zobowiązany do informowania o wszelkich zmianach swojego adresu oraz że jakakolwiek korespondencja skierowana do konsumenta będzie uważana za skutecznie doręczoną nawet w przypadku braku powiadomienia o zmianie adresu konsumenta. Podobnie klauzule wpisane do Rejestru przyznają przedsiębiorcy prawo do stwierdzenia, że wszelka korespondencja kierowana przez niego do konsumenta pod ostatni znany adres, jest traktowana jako skutecznie doręczona.

Przedsiębiorca nie uznał, że przedmiotowe postanowienie „Umowy” stanowi klauzulę zakazaną. Przywołał w tym zakresie wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19.11.2012r., sygn. akt VI ACa 753/12. Wskazany wyrok odnosił się do wyroku SOKiK z dnia 27.03.2012 r., sygn. akt XVII AmC 3/11, który m.in. oddalił pozew o uznanie

za klauzulę niedozwoloną postanowienia o treści: "wszelkie oświadczenia Uczelni w stosunku do Studenta będą kierowane na adres wskazany w niniejszej umowie jako adres do doręczeń. Student zobowiązany jest informować uczelnię o każdej zmianie adresu do doręczeń. Zaniechanie powyższego powoduje, że oświadczenia Uczelni zwrócone a adresowane na dotychczasowy adres wywołują skutek doręczenia". Sąd Apelacyjny uznał, że „Dla oceny faktu złożenia oświadczenia woli przez adresata irrelevantna jest kwestia faktycznego zapoznania się przez odbiorcę z tym oświadczeniem. Kluczowe dla oceny skuteczności doręczenia jest stworzenie takich warunków w których odbiorca mógł się zapoznać z treścią oświadczenia. Tak więc w momencie w którym adresat stworzy takie warunki, w których można dokonać założenia, że odbiorca mógł w sposób realny poznać treść oświadczenia adresata należy uznać pismo za doręczone. Przyjęcie takiej koncepcji jest klarowne oraz uzasadnione przez wymagania obrotu i pewność relacji pomiędzy podmiotami prawa. Ma ona eliminować przypadki powoływania się na nieefektywne złożenie oświadczenia w ramach celowego i uporczywego nie odbierania oświadczenia. Ustawodawca dając zadość wymaganiom praktyki życiowej **umożliwił adresatowi wykazywanie**, że mimo stworzenia przez nadawcę warunków umożliwiających skuteczne odebranie oświadczenia woli **było ono obiektywnie niemożliwe** z różnych względów”, a w dalszej części uzasadnienia, odnosząc się do skutków takiego zapisu Sąd Apelacyjny uznał: „Uznanie pisma za doręczone może mieć miejsce zgodnie z zapisem § 13 pkt 3 wzorca umowy tylko i wyłącznie w przypadku zmiany adresu o której pozwany nie został poinformowany i na skutek czego nie doszło do skutecznego doręczenia. W związku z powyższym zapis ten nie będzie miał zastosowania w innych przypadkach niedoręczenia pisma jak długotrwała nieobecność, hospitalizacja, niedoręczenie z winy operatora”. Przedstawione stanowisko Sądu Apelacyjnego nie wpływa na uznanie klauzuli będącej przedmiotem niniejszej decyzji za tożsamą wobec podobnych klauzul, już wpisanych do Rejestru. Przesądza o tym porównanie treści i skutków tych klauzul (nr 1207, 3355, 4899) z brzmieniem i skutkiem stosowania klauzuli z „Umowy”. Przede wszystkim ma miejsce brak rozszerzonej prawomocności orzeczeń oddalających powództwo o uznanie klauzuli za niedozwoloną (taki charakter ma orzeczenie przywoływane przez Gimnazjum), co wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2011r., sygn. I CSK 676/10, dopuszczającego możliwość wszczęcia kolejnego postępowania o uznanie postanowienia tego samego wzorca umownego za niedozwolone przez inny uprawniony podmiot, nieuczestniczących w dotychczasowym postępowaniu, zakończonym oddaleniem powództwa. W tym kontekście tym bardziej uzasadnione będzie uznanie za tożsame z postanowieniami już wpisanymi do Rejestru przedmiotowego postanowienia, pochodzącego z innego wzorca umownego. Należy wskazać ponadto na fakt, iż na podstawie wyroku SOKiK z dnia 11 marca 2013r., sygn. XVII AmC 2696/12 postanowienie prawie identyczne, jak przedmiotowe („Strony zobowiązują się do informowania o każdej zmianie adresu pod rygorem uznania doręczenia na ostatnio wskazany adres za skuteczne”) zostało wpisane do Rejestru.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że przywoływany przez Gimnazjum wyrok opiera się na słusznej interpretacji art. 61 k.c., jednak postanowienie stosowane przez Gimnazjum ma konstruuje szerszy zakres domniemania doręczenia. Przepis ustawy umożliwia adresatowi oświadczenia obalenie tego domniemania przez wykazanie usprawiedliwionych powodów nieodebrania danego pisma. Natomiast oceniane postanowienie z góry konstytuuje skutek doręczenia, jeśli tylko odbiorca nie powiadomił o

zmianie adresu, abstrahując od przyczyn takiego stanu, w tym niezależnych od konsumenta.

W ocenie Prezesa UOKiK tożsamość wskazanych postanowień wynika więc z faktu, iż w sposób niezgodny z prawem przyznają one Przedsiębiorcy prawo do dokonania wiążącej interpretacji umowy w zakresie skutecznego doręczenia korespondencji konsumentowi. Stosowanie do art. 61 § 1 kodeksu cywilnego oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, kiedy osoba ta miała możliwość zapoznania się z jej treścią. W razie pojawienia się wątpliwości, czy oświadczenie zostało złożone prawidłowo i wywołuje określone skutki prawne, podmiotem właściwym do rozstrzygnięcia jest sąd powszechny, a nie Przedsiębiorca. Instytucja doręczenia zastępczego występuje w materii prawa procesowego, natomiast Przedsiębiorca nie ma prawa do stosowania tej instytucji w stosunkach cywilno-prawnych, zwłaszcza z konsumentami.

W „Umowie” nie ma jakichkolwiek innych postanowień, które modyfikowałyby zapis dotyczący skutku doręczenia w przypadku braku informacji o zmianie adresu, lub umożliwiały inną interpretację tegoż zapisu niż już dokonaną przez SOKiK, w przypadku w/w klauzul wpisanych do Rejestru.

W ocenie Prezesa UOKiK wskazane postanowienie „**Podania**” jest tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod numerem 2508 o treści: *W przypadku rezygnacji wpisowe nie podlega zwrotowi* (wyrok SOKiK z dnia 12.05.2011r., sygn. akt XVII AmC 147/10), a także pod numerem 1250 (wyrok SOKiK z dnia 04.08.2004r., sygn. akt XVII AmC 46/03), wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2005 r. (Sygn akt VI ACa 947/04); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., (sygn. akt I CSK 135/05); wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2006 r. (Sygn akt VI ACa 634/06); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r., (sygn. akt III SK 21/06) oraz pod numerem 2366 *"Przy zapisie dziecka do przedszkola pobierana jest jednorazowa, bezzwrotna opłata w wysokości 400 zł. - wpisowe."* (wyrok SOKiK z dnia 19 stycznia 2011r. sygn. akt XVII Amc 149/10).

Z orzeczeń Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wynika, iż tego rodzaju zapisy stanowią niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i art. 385³ pkt 12 i 13 k.c. Zdaniem SOKiK tego rodzaju postanowienia rażąco naruszają interesy konsumentów i związane są z zasadami odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań. W ocenie Sądu, „słabsza” strona umowy – konsument, nie może ponosić jednostronnie ujemnych konsekwencji w przypadku rezygnacji

z kontynuowania określonego stosunku prawnego (odstąpienia od umowy) w szczególności, gdy strona nie spełniła świadczenia wzajemnego. Ponadto omawiana klauzula wprowadza zasadę, od której nie przewiduje się wyjątków, bowiem w każdym przypadku odstąpienia konsumenta od umowy, nawet jeśli przyczyna odstąpienia leży po stronie przedsiębiorcy, konsument poniesie negatywne skutki.

W zawiązku z powyższym należy uznać, że zarówno kwestionowany zapis, tak jak klauzula wpisana do rejestru stanowią niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385³ pkt 12 i 13 k.c., bowiem ich celem jest zatrzymanie wniesionego przez konsumenta wpisowego bez względu na przyczynę odstąpienia od umowy, czego skutkiem jest naruszenie interesów ekonomicznych konsumentów. Zatrzymując całe wpisowe Przedsiębiorca abstrahuje od faktycznie poniesionych kosztów, związanych z przyjęciem

ucznia do szkoły.

Wobec powyższego **orzeka się jak w punkcie III sentencji** niniejszej decyzji.

Ad pkt IV sentencji decyzji

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK rozstrzyga o kosztach postępowania w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie natomiast z art. 264 § 1 k.p.a. jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie stosowania przez Gimnazjum praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes UOKiK w punkcie I sentencji decyzji stwierdził uprawdopodobnienie naruszenia przepisów ustawy o ochronie (...), a w punkcie III stwierdził stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i nakazał ich zaniechanie. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa UOKiK w toku tegoż postępowania. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości 32,30 zł.

Wobec powyższego **orzeka się jak w punkcie IV sentencji** niniejszej decyzji

Koszty niniejszego postępowania Przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie IV niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 81 ust. 5 tejże ustawy w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, można wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Otrzymuje:

■

[REDACTED]

a/a

decyzja podpisana przez Dyrektora Delegatury UOKiK w Lublinie, w dniu 9 grudnia 2014r.